

TEMİZ ÜRETİM (EKO - VERİMLİLİK)

İSTANBUL KARBON ZİRVESİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ

“İstanbul Karbon Zirvesi: Karbon Yönetimi, Teknolojileri ve Ticareti”, **3-5 Nisan 2014** tarihleri arasında İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Süleyman Demirel Kültür Merkezi’nde gerçekleştirildi. Ev sahipliğini İTÜ’nün yaptığı zirvede Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurumu’nun destekleri alındı. Bunların yanında İTÜ, İstanbul Sanayi Odası, Elektrik Üretim A.Ş., TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi (MAM), Marmara Belediyeler Birliği, ODTÜ Petrol Araştırma Merkezi ile Enerji Verimliliği Derneği, Dünya Enerji Konseyi Türk Milli

Komitesi, Enerji Ekonomisi Derneği, Lisansız Elektrik Üreticileri Derneği, Enerji ve İklim Değişikliği Vakfı, Enerji Ticareti Derneği, Nükleer Mühendisler Derneği, Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği, Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üreticileri Derneği, Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği, Petrol Sanayi Derneği, Hazır Beton Birliği, Plastik Sanayicileri Derneği gibi sektörlerinde lider pozisyonda olan kuruluşların Zirve bünyesinde aktif olarak yer alması sağlandı.

Yerli ve yabancı çok sayıda katılımcının yer aldığı İstanbul Karbon Zirvesi’nde; son yıllarda karbon piyasalarındaki gelişmeler, emisyon ticareti ve temiz teknolojilerin

geliştirilmesine yönelik çalışmalar, uluslararası düzeyde ülkelerin alacağı yükümlülükler, enerji kullanımının ilgili sektörlere yansımaları ve en düşük maliyetli sera gazı azaltım sistemleri konuları tartışıldı.

3 Nisan 2014 tarihinde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda gerçekleştirilen “Temiz Teknolojiler” başlıklı oturumda Sanayi Genel Müdürlüğü (SGM), Verimlilik Genel Müdürlüğü (VGM), Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü (BTGM), KOSGEB ve TÜBİTAK MAM Çevre ve Temiz Üretim Enstitüsü’nden (ÇTÜE) 6 konuşmacı yer aldı. Başkanlığını Sanayi Genel Müdürlüğü’nden Daire Başkan V. **Erhan Bayrak**’ın yaptığı oturumda ilk

TEMİZ ÜRETİM (EKO - VERİMLİLİK)

Sanayi ve Teknoloji Uzmanı Selin ENGİN

olarak KOBİ Uzmanı **M. Görkem Gürbüz** tarafından KOSGEB bünyesinde yeşil ekonomi alanında gerçekleştirilen çalışmalar hakkında bilgi verildi. Ardından, Sanayi ve Teknoloji Uzmanı

Damla Sağlam Şatır, SGM faaliyetleri kapsamında yer alan Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve Teknoloji Mekanizmasına yönelik bir sunum gerçekleştirdi. Sanayi ve Teknoloji Uzmanı **Selin Engin** tarafından VGM'nin temiz üretim alanında yürütülen bilinçlendirme, yaygınlaştırma, kapasite geliştirme ve politika oluşturma konularındaki faaliyetlerinin aktarılmasının ardından, Sanayi ve Teknoloji Uzmanı **Ahmet Gergerli**, BTGM'nin sağladığı Ar-Ge destekleri hakkında bilgi verdi. TÜBİTAK MAM ÇTÜE'de Uzman Araştırmacı olarak görev yapan **Dr. Şeyma Karahan** tarafından "İklim Değişikliği Kapsamında Sanayide Teknoloji İhtiyaç Değerlendirmesi ve Sera Gazı Azaltım Potansiyelinin Belirlenmesi" başlıklı projeye ilişkin bir sunum gerçekleştirildi. Oturumda son olarak,

Temiz Üretim Birim sorumlusu **İşıl Ataçoğlu** tarafından ÇTÜE'nin temiz üretim alanında gerçekleştirdiği faaliyetlere ilişkin bilgiler aktarıldı.

İSTANBUL CARBON SUMMIT:
CARBON MANAGEMENT, TECHNOLOGIES & TRADE
3-5 Nisan 2014, İstanbul / TÜRKİYE
İTÜ SÜLEYMAN DEMİREL KÜLTÜR MERKEZİ

AB KOBİ'LERİ NE KADAR YEŞİL?

Avrupa Komisyonu, ilki 2012'de yayımlanan ve KOBİ'lerin üç temel çevresel temaya; yeşil işler, kaynak verimliliği ve yeşil pazarlar, bakışlarının ve davranışlarının anlaşılmasını amaçlayan anketin ikincisini yayımladı. Anket sonuçları, KOBİ'lerin 2013 yılında, 2012 yılına göre daha fazla yeşil iş oluşturduklarını, kaynak verimliliği alanında gelişme sağladıklarını ve düşük karbon ekonomisine geçişe katkıda bulduklarını göstermektedir. 2012 yılında, Avrupa Birliği'nde (AB) 20,3 milyon KOBİ'nin, toplam işlerin % 98'ini oluşturduğu ve 90 milyon istihdam sağladığı tahmin edilmektedir. Bu çerçevede değerlendirildiğinde, KOBİ'lerin

AB ekonomisine ve Avrupa 2020 Stratejisi'nin akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı kalkınma hedefine katkısı önem teşkil etmektedir.

Anket, 28 AB üyesi ülke yanında Arnavutluk, İzlanda, Lihtenştayn, Makedonya, Karadağ, Norveç, Sırbistan, İsrail, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Türkiye'deki 11.000'den fazla KOBİ'yi kapsamaktadır.

Anket Sonuçları (2013)

1. Her 10 işletmeden 4'ü en az 1 yeşil işe sahip durumdadır.

Anket kapsamında yeşil iş kavramı;

kaynak verimliliği prosesleri, yeşil ürün ve hizmetlerin üretimi ve çevre mevzuatına uyum konularını kapsamaktadır. Yeşil iş, çevresel kaliteyi koruyan ve eski haline getiren bilgi, teknoloji ve malzemelerle doğrudan birlikte yürümektedir. Ayrıca özelleştirilmiş yetenekler, bilgi, eğitim veya deneyim gerekmektedir. AB KOBİ'lerinin % 42'si, tam zamanlı veya yarı zamanlı çalışan en az bir çalışana sahiptir. Bu değer, 2012'ye göre % 5'lik artış göstermiş olup Avrupa'daki KOBİ'lerde 20 milyondan fazla yeşil iş olduğunu ortaya koymaktadır.

TEMİZ ÜRETİM (EKO - VERİMLİLİK)

2. KOBİ'ler için kaynak verimli olmak önemli.

KOBİ'lerin % 93'ü daha kaynak verimli olmak için en az bir faaliyet yürütmektedir. Bu faaliyetlerden en yaygınları % 67 ile atık minimizasyonu, yine % 67'lik pay ile enerji tasarrufu ve % 59 ile malzeme tasarrufudur. İşletme işinde geri dönüşüm ve su tasarrufu uygulamaları, % 51 oranla eşit uygulama düzeyine sahiptir.

AB KOBİ'lerinin kaynak verimli olmaya yönelik faaliyetlerinin nedenleri ise % 63 oranla maliyetleri azaltmak ve % 28 oranında ise çevrenin, işletmenin en önemli öncelikleri arasında yer alması olarak belirlenmiştir. Finansal ve mali destekler veya diğer kamu destekleri % 19, rekabet avantajı yaratılması ise % 18 ile işletmeleri kaynak verimli olmaya yönelten faaliyetler arasında yer almaktadır.

Anket, KOBİ'lerin sadece % 12'sinin çevresel gerekleri kapsayan kamu satın alım ihalelerine yönelik fiyat teklifi verdiğini ve % 7'sinin başarılı olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun en önemli nedeni, KOBİ'lerin daha önce böyle bir ihale ile karşılaşmamış olmaları (% 55) olarak görülmektedir.

Anket, KOBİ'lerin % 67'sinin çevre yönetim sistemine sahip olmadığını göstermekte olup bu oran 2012 yılına göre % 2 artış göstermiştir.

3. Yeşil pazarlar, kullanılmayan büyük bir potansiyel oluşturmaktadır.

Anket kapsamındaki KOBİ'lerin % 26'sı yeşil ürün ve hizmet sunmaktadır. % 7'si ise önlerindeki 2 yıllık süreçte bu alana yönelik plan yaptıklarını belirtmesine karşın % 59 gibi önemli çoğunluğu bu konuda bir planı olmadıklarını belirtmiştir.

Anket kapsamında yeşil ürün veya hizmet sunan 2.977 KOBİ'nin % 51'i, çevresel özelliklere (organik ürün, eko-etiket, eko-tasarım vb.) sahip ürün ve hizmet sunmaktadır. KOBİ'lerin % 35'i geri dönüştürülmüş malzemeler alanında, % 19'u da katı atık yönetiminde yeşil ürün ve hizmet sunmaktadır.

Çevresel özelliklere sahip ürün ve hizmet sunan işletmelerin % 26'sı yapı/inaaat alanında, % 24'ü gıda ve içecek sektöründe, % 22'si elektronik ve mekanik ekipman satışında, % 20'si ise mobilya, ağaç ve kağıt ürünler sektöründe faaliyet göstermektedir. 2012 yılından 2013'e kadar olan süreçte çevresel özelliklere sahip yapı malzemeleri KOBİ'lerin oranı % 8 artış göstermiştir.

Yeşil ürün ve hizmet sunan KOBİ'lerin % 60'ı, cirolarının yaklaşık % 30'u ve daha azının bu alanda sağlandığını belirtmişlerdir. Cirolarının % 75'inden fazlasının yeşil ürün ve hizmetlerden sağlandığını belirten KOBİ'lerin oranı ise % 16'dır.

Anket kapsamındaki yeşil ürün ve hizmet sunan işletmelerin % 91'i, bu ürün ve hizmetleri ulusal pazarlarda satışa sunmaktadır. KOBİ'lerin % 19'u ise AB (28), İzlanda, Lihtenştayn, Norveç ve İsviçre'nin temel pazarlarını oluşturduğunu belirtmiştir. KOBİ'lerin % 34'ü, hibe ve teşviklerin işletmelerini daha kaynak verimli yaptıklarını belirtmiştir. KOBİ'lerin % 25'i danışmanlık hizmetlerinin, % 22'si ise kaynak verimliliği yatırımları için fon imkânlarına yönelik tavsiyelerin kaynak verimliliklerini artırmada yardımcı olabileceğini ortaya koymuştur. Yeşil ürün ve hizmet çeşitliliğinin geliştirilmesine yönelik hangi desteklerin

yardımcı olabileceğine ilişkin yeşil ürün ve hizmet sunan KOBİ'lerde yapılan anket çalışması, KOBİ'lerin % 46'sının finansal yatırımlara ihtiyaç duyduğunu ortaya koymuştur. Potansiyel pazar ve müşterilerin belirlenmesinde yardıma ihtiyaç duyan KOBİ'lerin oranı % 27, yeni ürün, hizmet ve ürün prosesi geliştirmeye yönelik teknik destek ve danışmanlığa gereksinim duyan KOBİ'lerin oranı % 22, pazarlama ve dağıtıma ilişkin danışmanlığa ihtiyaç olduğunu belirten KOBİ'lerin oranı ise % 19'dur.

Mevcut durumda herhangi bir yeşil ürün veya hizmet sunmayan 7.341 KOBİ'de yapılan anket çalışması, yeşil bir ürün veya hizmete başlamak için ne tür bir desteğe ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymayı amaçlamıştır. KOBİ'lerin % 29'u finansal desteklerin, % 17'si potansiyel pazar ve müşteri belirlemeye yönelik yardımın, % 16'sı yeni ürün, hizmet ve ürün prosesi geliştirmeye yönelik teknik destek ve danışmanlığın, % 12'si ise pazarlama ve dağıtım danışmanlığının yardımcı olacağını belirtmiştir.

Kaynakça

EurpoeanCommission, EurobarometerSurvey: How greenareEuropeanSMEs?, 2013, http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-1152_en.htm